

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3485/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó meghatalmazott jogi képviselője (dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 2016. május 4. napján kelt 31.B.1146/2015/31. számú ítéletével az indítványozót mint terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont II. fordulat és d) pont], valamint kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés b) pont], ezért halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra, valamint 5 évi orvosi foglalkozástól eltiltásra ítélte.
- [3] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2017. március 10. napján kelt 5.Bf.211/2016/34. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta. Az indítványozó mint terhelt testi épség elleni cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdése és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntetének minősítette, megállapította bűnösségét a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő magánlaksértés vétségében, az erőszakos vagyon elleni cselekményét a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő okirattal visszaélés vétségének, valamint a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének is minősítette, a szabadságvesztés büntetés tartamát 9 évre, a közügyektől eltiltást 9 évre, az orvosi foglalkozástól eltiltást pedig végleges hatályúra súlyosította.
- [4] A másodfellebbezés alapján eljáró Kúria mint harmadfokú bíróság 2017. június 13-án kelt Bhar.III.574/2017/18. számú végzésével a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Ítéltáblát új eljárásra utasította.
- [5] A megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2018. február 22. napján kelt 16.Bf.212/2017/71. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva az indítványozó mint terhelt bűnösségét a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyi szabadság megsértése büntetében, valamint a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő magánlaksértés vétségében is megállapította; a testi épség elleni cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdése és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntetének, a további cselekményt pedig a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő okirattal visszaélés vétségének, valamint a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének is minősítette. A kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 9 évre, a közügyektől eltiltást 9 évre, míg az orvosi foglalkozástól eltiltást végleges hatályúra súlyosította.
- [6] A Kúria mint harmadfokú bíróság 2018. július 12. napján kelt Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével a megismételt másodfokú eljárás során hozott ügydöntő határozatot megváltoztatta: az indítványozó mint terhelt terhére megállapított kifosztás büntetést a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerint, a személyi szabadság büntetést a Btk. 194. § (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősítette, a szabadságvesztés büntetés tartamát 11 évre, a közügyektől eltiltást pedig 10 évre súlyosította.
- [7] Az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz elbírálását követően az Alkotmánybíróság a 6/2020. (III. 3.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 870. § (3) bekezdés „fellebbezés” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt

megsemmisítette. Elrendelte egyúttal a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát azzal, hogy a megsemmisített rendelkezés a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével befejezett eljárásban nem alkalmazható. Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megállapította, hogy a Be. 615. § (2) bekezdés c) pontja értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és a XXVIII. cikk (7) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezéseit vagy részeit, amely az ellentétes döntéssel összefügg, a harmadfokú eljárásban erre irányuló, 2018. július 1-je előtt benyújtott másodfellebbezés alapján korlátozás nélkül felül kell bírálni. A Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.212/2017/71. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék 31.B.1146/2015/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt pedig visszautasította.

- [8] Az Abh.-t követő ismételt felülvizsgálati eljárásban a Kúria 2020. június 29. napján kelt Bfv.X.430/2020/9. számú végzésében a Fővárosi Törvényszék 31.B.1146/2015/31. számú, a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.212/2017/71. számú és a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria e végzésében az Abh.-ban foglalt követelmények teljesülése körében rögzítette, hogy a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletben a Kúria a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjára figyelemmel – teljes körűen vizsgálta, hogy az első- és másodfokú bíróság betartotta-e az eljárási szabályokat, a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontjára tekintettel pedig – vizsgálta a bűnösséget megállapító és fellebbezéssel nem támadható rendelkezések kapcsán azt, hogy a vádlottat nem kell-e felmenteni, vagy vele szemben nem kell-e az eljárást megszüntetni. Megállapította, hogy a Kúria a tényállás megalapozottságát érintő vizsgálatát valójában teljes egészében elvégezte. Hangsúlyozta, hogy a harmadfokú eljárásban az Abh. szerinti követelmények teljesültek azzal, hogy az átmeneti rendelkezés nem volt alkalmazható, de annak a felülbírálat megtörténte szempontjából valójában nem is volt jelentősége. Kiemelte, hogy a Kúria harmadfokú tanácsa érdemben foglalkozott a védelem másodfellebbezésével, így teljes körűen megtörtént a bűnösség és a kiszabott büntetés vizsgálata is.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzésének megsemmisítését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmának sérelmére, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogának megsértésére hivatkozással kéri az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a Kúria az Alkotmánybíróság határozatának követelményeit negligálta és csupán formálisan tett eleget az Abh.-ban előírt felülvizsgálati eljárásnak, érdemi felülvizsgálatot nem folytatott le.
- [10] Az indítványozó szerint a jogbiztonság klauzulájának a visszaható hatály tilalmára vonatkozó rendelkezése a Kúria támadott végzésében – az Abh.-ban foglaltak ellenére és annak meg nem tartása folytán – a törvényi rendelkezésnél szigorúbban és szűkebb mérce szerint alkalmazott értelmezése folytán sérült. Úgy véli, a Kúria az EBH2018.B.27. számú elvi határozatban foglalt okfejtést egyszerűen „kivette” a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletből, amely miatt a felülbírálat körében semmiféle indokolás nem maradt. Az indokolás fenntartása viszont a visszaható hatály tilalmába ütközik, mivel egy megsemmisített Be. rendelkezésen alapszik azzal, hogy még ahhoz képest is szűkítést állapít meg. Az indítványozó szerint a Kúria nem kerülhette volna meg az Alkotmánybíróság Abh.-ban meghatározott követelményrendszerét és a formális – mintegy technikai jellegű – felülvizsgálattal nem is oldotta meg az Abh.-ban foglaltaknak megfelelően a kérdést, ezzel ugyanis fennmaradt az alaptörvény-ellenes állapot.
- [11] Az indítványozó szerint a visszaható hatály kérdésének orvoslás nélkül hagyása automatikusan vezetett a jogorvoslathoz való jog sérelmének fenntartásához. Álláspontja szerint az Abh.-ban meghatározott alkotmányos követelménynek az ügyében érvényesülnie kell, a Kúria nem tehetett volna ezzel ellentétes megállapításokat a támadott határozatban és annak alkalmazását sem kerülhette volna meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tartja, ha a rendes bíróság nem követi az Alkotmánybíróság döntésében foglaltakat, vagy az abban foglaltakat tévesen, az alkotmányjogi kontextust tekintve az Alkotmánybíróságtól eltérően, azzal ellentétesen interpretálja, és ilyen módon az indítványozó nem kaphat alapjogi védelmet.
- [12] A tisztességes eljáráshoz való jog körében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a korábbi Alaptörvénybe ütköző megoldások változatlanul fennmaradtak, sőt ahhoz a Kúria eljárását követően újabb sérelmek társultak. Azzal ugyanis, hogy a formális felülvizsgálata során a Kúria a Bhar.I.690/2018/12. számú ítélet indokolásának jelentős részét „kiegyszerűsítette”, a határozat lényeges elemeket érintően indokolás nélküli maradt. Ez pedig

az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes eljárás követelményét sértő indokolási kötelezettség hiányát is jelenti.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben táncsban járt el.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló kúriai végzést az indítványozó jogi képviselője 2020. július 1-jén vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2020. augusztus 31-én, a benyújtástól számított 60. napon érkezett a bíróság, a benyújtás tehát határidőben történt.
- [15] Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [16] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumainak eleget tesz.
- [17] Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] Megállapítható, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozással az ügy érdemében hozott, további jogorvoslattal nem támadható kúriai végzéssel szemben élt alkotmányjogi panasszal, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az indítványban foglalt érvek alapján az indítványozó valamennyi alapjogi igényét arra alapozza, hogy a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzésében nem tett eleget az Abh.-ban foglaltaknak és továbbra sem folytatott le teljes körű felülvizsgálatot. Az indítvány tartalma alapján megállapítható ugyanakkor, hogy az alkotmányjogi panasz valójában a kúriai felülvizsgálati döntés, és az azt megelőző bírósági eljárás teljes felülbírálatára, valamint a bizonyítékok újbóli mérlegelésére irányul.
- [21] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírói szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság az igazságszolgáltatásra irányuló tevékenység megítélésével összefüggésben értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Az Abtv. 27. §-a szerinti panaszok esetében is alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, a konkrét ügy elbírálása a rendes bíróság feladata {3235/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság, ahogy azt gyakorlatában következetesen hangsúlyozza, az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a rendes bíróságok feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6], legutóbb: 3396/2021. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [17]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5], legutóbb: 3394/2021. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az alkalmazási tilalom és az alkotmányos követelmény érvényesülésének előírása mellett azt is rögzítette: „Az Alkotmánybíróság által elrendelt felülvizsgálat módját a Kúria határozza meg.” (Indokolás [83])
- [24] Az alkotmányjogi panaszban előadott, az Abh.-ban foglaltak be nem tartásából eredeztetett alapjogsérelmekre vonatkozó indítványozói érvelés a Kúria felülvizsgálati eljárásában tett ténymegállapításai, jogszabályértelmezése körében tett indokolási kötelezettségének értékelését és felülmérlegelését célozza, amelyre azonban az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.

- [25] Az Alkotmánybíróság ugyanis a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. (Abh., Indokolás [38]) Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]; 3356/2021. (VII. 28.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] Jelen ügyben, mivel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merült fel, az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy – az indítványozó azon érvelésével szemben, amely szerint a Kúria a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletből egyszerűen csak elhagyta a sérelmes jogszabályi rendelkezést, – a Kúria indokolási kötelezettsége körében az Abh.-ban foglalt követelményeket – mind az alkalmazási tilalom, mind az alkotmányos követelmény tekintetében – részletesen elemezte, kitért az Abh.-ban foglaltak eljárásjogi következményeinek értékelésére és döntésében arról is számot adott, hogy az Abh.-ban foglaltaknak miként szerez érvényt.
- [27] Azt pedig a jelen ügy előzményi ítéleteinek alkotmányossági felülvizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította, hogy „[a] bíróságok az eljárásban szereplő alanyoknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálták. Az általuk megvizsgált ügy döntési szempontjait érintő lényeges elemekről, a bizonyítási tevékenységről és a bizonyítékok értékeléséről a határozatokban számot adtak.” (Indokolás [41])
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1558/2020.

